

Bruselj, 4. maj 2026
(OR. en)

8824/26

ENER 213
FISC 158
ECOFIN 561
COMPET 516
ENV 443
IND 301

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 30. april 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: C(2026) 2852 final

Zadeva: PRIPOROČILO KOMISIJE
z dne 30.4.2026
o zaščiti ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska
revščina, pred odklopom energije ter med načrtovanjem in izvajanjem
postopnega opuščanja zemeljskega plina ali pri razgradnji distribucijskih
omrežij zemeljskega plina

Delegacije prejmejo priloženi dokument C(2026) 2852 final.

Priloga: C(2026) 2852 final

Bruselj, 30.4.2026
C(2026) 2852 final

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 30.4.2026

o zaščiti ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, pred odklopom energije ter med načrtovanjem in izvajanjem postopnega opuščanja zemeljskega plina ali pri razgradnji distribucijskih omrežij zemeljskega plina

{SWD(2026) 126 final}

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 30.4.2026

o zaščiti ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, pred odklopom energije ter med načrtovanjem in izvajanjem postopnega opuščanja zemeljskega plina ali pri razgradnji distribucijskih omrežij zemeljskega plina

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Do odklopa energije pride, ko je gospodinjstvo odrezano od osnovnih energetske storitev, kot je oskrba z električno energijo ali plinom. To je pogosto posledica neplačevanja računov, kar je mogoče pripisati kombinaciji dejavnikov, ki so tesno povezani z energijsko revščino, vključno z nizkimi dohodki, visokimi stroški energije ter neustreznim dostopom do rešitev za energijsko učinkovitost in financiranja.
- (2) Zaščita pred odklopom energije in njegova prepoved v kritičnih časih sta bili prvič uvedeni leta 2009 in okrepljeni z Direktivo (EU) 2019/944¹, nato pa še z Direktivo (EU) 2024/1711² in Direktivo (EU) 2024/1788³, da bi zagotovili, da imajo vsi odjemalci dostop do osnovnih energetske storitev, pri čemer so bile uvedene nove določbe in obveznosti za dobavitelje v zvezi s pravicami in varstvom potrošnikov.
- (3) Dostop do stanovanj in osnovnih energetske storitev je predpogoj za pravico do dostojnega življenjskega standarda, kot jo priznavajo načeli 19 in 20 evropskega stebra socialnih pravic ter evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja⁴. Zagotavljanje zaščite pred odklopom zato neposredno prispeva k doseganju socialnih ciljev Unije in polnemu izvajanju tega načela.
- (4) Kot je poudarjeno v sporočilu o akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo⁵, visoki stroški energije omejujejo zmožnost vse več Evropejcev, da bi plačevali račune za energijo. To vključuje ranljive odjemalce, ki za energijo porabijo nesorazmerno večji delež svojega dohodka, in ljudi s srednjimi dohodki.

¹ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

² Direktiva (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

³ Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁴ Evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja – Stanovanja – Evropska komisija, COM(2025) 1025 final, 16.12.2025.

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo – Izkoriščanje dejanske vrednosti naše energetske unije za zagotovitev cenovno dostopne, učinkovite in čiste energije za vse Evropejce (COM(2025) 79 final).

- (5) To priporočilo zajema „energijsko revščino“, kot je opredeljena v členu 2, točka 52, Direktive (EU) 2023/1791⁶, in „ranljive odjemalce“ iz člena 28 Direktive (EU) 2019/944⁷ in člena 26 Direktive (EU) 2024/1788⁸. Komisija je objavila dve priporočili⁹ o energijski revščini, ki se prav tako nanašata na ranljive odjemalce.
- (6) V skladu s členom 10(11) Direktive (EU) 2019/944 in členom 11(10) Direktive (EU) 2024/1788 morajo države članice zagotoviti, da dobavitelji energije gospodinjskim odjemalcem dovolj zgodaj pred načrtovanim odklopom zagotovijo ustrezne informacije o alternativnih ukrepih za odklop. Ti alternativni ukrepi so lahko viri podpore, s pomočjo katerih bi preprečili odklop, predplačilni sistemi, energetske preglede, storitve energetskega svetovanja, alternativni načrti plačil, nasveti za upravljanje dolgov ali moratoriji na odklop ter odjemalcem, ki bodo odklopljeni od omrežja, ne bi smeli povzročati dodatnih stroškov. Učinkovite prakse se po vsej Uniji že izvajajo ter jih je mogoče posnemati in razširiti, da bi zaščitili najranljivejše odjemalce, ki bi lahko v primeru uporabe predplačilnega števca občutili pritisk za samoodklop, in zagotovili stalen dostop do energije.
- (7) Pravočasen prenos določb EU o ranljivih odjemalcih in energijski revščini, zlasti člena 28a Direktive (EU) 2019/944 in člena 28 Direktive (EU) 2024/1788, je bistven za zagotovitev celovitega pristopa k zaščiti ranljivih gospodinjstev pred odklopom energije z usklajenim in sodelovalnim upravljanjem na več ravneh in z več deležniki ter za izmenjavo dobrih praks med vsemi zadevnimi akterji.
- (8) Natančna opredelitev ranljivih odjemalcev in ljudi, ki jih je prizadela energijska revščina, je ključna za oblikovanje učinkovitih podpornih ukrepov. Potrebni so redni pregledi in posodobitve ustreznih podatkov, da bi ocenili, ali bi morali upravičenci prejemati stalno podporo oziroma ali se je njihov individualni položaj izboljšal, ter da bi ciljno usmerjeno pomoč pravočasno usmerili tistim, ki jo potrebujejo.
- (9) Za odpravo temeljnih vzrokov energetske revščine, zaščito ranljivih odjemalcev in preprečevanje odklopa je treba dati prednost strukturnim in dolgoročnim ukrepom, ki so financirani s sredstvi Unije in nacionalnimi sredstvi. Taki ukrepi vključujejo energijsko učinkovitost, dostop do energije iz obnovljivih virov, lastno proizvodnjo in porabo energije, souporabo energije, energetske skupnosti ter spodbujanje uporabe pametnih števec in spremljanja energije v realnem času.
- (10) Lahko dostopne informacije in smernice, ciljno usmerjeno usposabljanje, enostavna orodja in proaktivno sodelovanje pred odklopom so bistveni za opolnomočenje in zaščito ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina. To bo izboljšalo ozaveščenost in zaupanje v dobavitelje.

⁶ Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁷ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/2025-10-12>).

⁸ Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁹ Priporočilo Komisije (EU) 2020/1563 z dne 14. oktobra 2020 o energijski revščini (UL L 357, 27.10.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1563/oj>), Priporočilo Komisije (EU) 2023/2407 z dne 20. oktobra 2023 o energijski revščini (UL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (11) Digitalno dostopna orodja, vključno s podatki o porabi z odčitavanjem na daljavo, pametnimi števcami in orodji za interakcijo med dobaviteljem in odjemalcem, omogočajo odkrivanje zgodnjih znakov težav pri plačilih. Za obravnavanje potreb ranljivih gospodinjstev je bistveno predvidljivo financiranje preglednih svetovalnih orodij in instrumentov za pomoč, kot so točke „vse na enem mestu“, ki zagotavljajo celovite storitve energijske prenove, kot je določeno v Direktivi (EU) 1275/2024¹⁰ o energetske učinkovitosti stavb.
- (12) V nekaterih posebnih okoliščinah in kadar je to jasno usmerjeno v ranljiva gospodinjstva, je neposredna ciljno usmerjena javna podpora (npr. subvencije, energetske boni, ciljno usmerjeni podporni programi), ki dopolnjuje strukturne in dolgotrajne ukrepe, bistvena za pomoč ranljivim odjemalcem pri plačevanju njihovih računov za energijo in preprečevanju odklopa energije.
- (13) Da bi odjemalce zaščitili pred odklopom, lahko zakonodajni ukrepi vključujejo sezonsko prepoved odklopa, pomoč odjemalcem, ki imajo težave s plačevanjem računov za energijo, in zaščitne ukrepe za preprečevanje negativnih posledic predplačilnih sistemov, kot so stroški namestitve in vzdrževanja, ter zagotavljanje, da se uporabniki predplačilnih števcov ne soočajo z višjimi tarifami kot drugi odjemalci energije.
- (14) Člen 27a Direktive (EU) 2019/944, uveden z Direktivo (EU) 2024/1711, od držav članic zahteva, da vzpostavijo ureditev za zasilne dobavitelje. Člen 29 Direktive (EU) 2024/1788 od držav članic zahteva, da vzpostavijo ureditev za zasilne dobavitelje ali sprejmejo enakovredne ukrepe za zagotovitev neprekinjene oskrbe vsaj za gospodinjstve odjemalce. V skladu z navedenimi določbami morajo države članice tudi zagotoviti, da v primeru prenosa končnega odjemalca na zasilnega dobavitelja tak dobavitelj odjemalca obvesti o svojih pogojih in mu zagotovi nemoteno storitev za obdobje, ki je potrebno, da se najde nov dobavitelj.
- (15) Dobavitelji energije imajo ključno vlogo pri zaščiti ranljivih odjemalcev in preprečevanju odklopa energije. Bistveno je vzpostaviti razumljive, enostavne in postopne postopke odklopa, ki ustrezajo potrebam in okoliščinam odjemalcev. Kodeksi prostovoljnega sodelovanja, ki vključujejo dobavitelje, potrošniške organizacije in operaterje distribucijskih sistemov, lahko pomagajo preprečevati odklop energije, spodbujajo pravično in pregledno obravnavo odjemalcev ter zagotavljajo dostop do jasnih informacij in podpore.
- (16) Da bi razumeli položaj odjemalcev, ki se soočajo z odklopom ali jim grozi odklop, je ključno spremljati postopke, stopnje, vzroke in vplive odklopa ter pritožbe gospodinjstev odjemalcev. To vključuje pregled rokov za obveščanje, ki jih določijo dobavitelji energije, oceno razpoložljivosti in dostopnosti načrtov plačil ter raven podpore, ki je na voljo ranljivim odjemalcem. Nacionalni regulativni organi imajo pomembno vlogo pri zbiranju in zagotavljanju ustreznih informacij v skladu s členom 59(1), točka (o), Direktive (EU) 2019/944 ter so zato ključnega pomena pri zagotavljanju, da so vsi odjemalci ustrezno zaščiteni in jih podpirajo učinkoviti ukrepi.
- (17) Kar zadeva zaščito ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, med načrtovanjem in izvajanjem postopnega opuščanja zemeljskega plina ali pri razgradnji distribucijskih omrežij zemeljskega plina, člen 27 Direktive (EU) 2024/1788 od Komisije zahteva, da državam članicam zagotovi smernice.

¹⁰ Direktiva (EU) 2024/1275 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o energetske učinkovitosti stavb (UL L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

- (18) Nedavna nestanovitnost cen energije po ruski vojni proti Ukrajini in posledični prehod na dražji uvoz utekočinjenega zemeljskega plina jasno kažeta, da je treba pospešiti prehod na cenovno dostopno, lokalno proizvedeno čisto energijo.
- (19) Več držav članic je že začelo izvajati nacionalne ali regionalne strategije za postopno opuščanje zemeljskega plina, pri čemer priznavajo, da bo ta prehod postopen in dolgoročen.
- (20) Da bi zagotovili energetske varnost in cenovno dostopnost energije, je treba odjemalcem omogočiti, da preidejo z zemeljskega plina na čistejše alternative, ki temeljijo na električni energiji. Čeprav ima lahko plin iz obnovljivih virov pomembno vlogo na nekaterih področjih, se pričakuje, da bodo veliki deli obstoječega distribucijskega omrežja za plin zastareli. Za to bosta potrebna upravljana razgradnja in strateško načrtovanje naložb, da se preprečijo nasledle naložbe.
- (21) Zaščita ranljivih gospodinjstev ter zagotavljanje cenovno ugodnega in vključujočega dostopa do čiste energije bi morala biti vodilno načelo v postopku postopnega opuščanja zemeljskega plina. To je ključnega pomena za nemoten prehod na čistejše energijske alternative za večino odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, in za preprečevanje tveganja, da bi jih višje tarife nesorazmerno prizadele in dodatno izpostavile energijski revščini.
- (22) Potrebno je učinkovito usklajevanje med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, operaterji plina in drugimi ustreznimi operaterji v sektorjih električne energije ter ogrevanja in hlajenja, pa tudi socialnimi partnerji, potrošniškimi organizacijami, civilno družbo in lokalnimi deležniki, da se zagotovi skupen, medsektorski in celovit pristop k načrtovanju postopnega opuščanja zemeljskega plina, ki temelji na skupnih scenarijih za razvoj oskrbe z energijo in povpraševanja po njej v vseh energetskih sektorjih ter se razvije v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki. Tako usklajevanje bi podprlo dosledno načrtovanje in izvajanje, vključno z razpoložljivostjo ustreznih virov in dostopom lokalnih organov do financiranja kot ključnih omogočitvenih dejavnikov, ter razvoj prožnih in preglednih dolgoročnih strategij za omrežja.
- (23) Slabo pripravljene, sporočene ali izvedene postopki postopnega opuščanja zemeljskega plina bi lahko povzročili družbeni odpor in nezaupanje v koristi elektrifikacije in energetske neodvisnosti. Države članice bi zato morale v središče postaviti ljudi in pri svojem delu izhajati iz skupnih načel varstva potrošnikov, preglednosti, pravičnosti, dostopnosti, cenovne dostopnosti in sodelovanja javnosti.
- (24) Države članice se razlikujejo po odvisnosti od zemeljskega plina, značilnostih svojega stavbnega fonda, načinu postopnega opuščanja kotlov na fosilna goriva v skladu s členom 17(15) Direktive (EU) 2024/1275 in zmogljivosti, da podprejo ranljiva gospodinjstva. V svojih nacionalnih načrtih prenove stavb morajo določiti politike in ukrepe, da bi do leta 2040 dosegle postopno opustitev. Razvoj na nacionalni ravni odraža posebne nacionalne in lokalne okoliščine, hkrati pa upošteva navedena skupna načela.
- (25) Instrumenti financiranja, ki so na voljo na ravni Unije, med drugim Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Sklad za pravični prehod, se lahko uporabijo za podporo pravičnemu in vključujočemu izvajanju postopnega opuščanja zemeljskega plina v skladu z načeloma dopolnjevanja in poenostavitve upravnih postopkov.

- (26) Da bi se odzvali na cilje akcijskega načrta za cenovno dostopno energijo in zavezo Komisije boljšemu pravnemu urejanju, izvajanju in poenostavitvi¹¹ ter skladnosti politik, je cilj tega priporočila racionalizirati izvajanje na nacionalni in lokalni ravni z zagotavljanjem jasnih in praktičnih smernic, izogibanjem nepotrebnemu upravnemu bremenu ter zagotavljanjem, da so ukrepi dostopni in lahko razumljivi za posameznike in organe.
- (27) Države članice bi morale v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic in strategijo EU za enakost spolov za obdobje 2020–2025 zagotoviti, da oblikovanje in izvajanje ukrepov za postopno opuščanje zemeljskega plina spodbujata enakost spolov in nediskriminacijo ter pravice invalidov –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Priporoča se, da države članice sprejmejo naslednje ukrepe:

Zaščita ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, pred odklopom energije

I. Prenos, opredelitev in identifikacija

1. **Čim prej zagotovijo popoln, dosleden in pravočasen prenos** vseh določb EU o ranljivih odjemalcih in odjemalcih, ki jih je prizadela energijska revščina, zlasti členov 28 in 28a Direktive (EU) 2019/944 ter člena 28 Direktive (EU) 2024/1788, pri čemer zagotovijo enakovredno raven varstva v sektorjih električne energije in plina. Države članice bi morale zagotoviti skladnost med trgi energije in poskrbeti, da noben odjemalec ne izgubi dostopa do osnovnih energetske storitev zaradi sektorskih regulativnih razlik.
2. **Osnovna upravičenost** ranljivih odjemalcev in tistih, ki jih je prizadela energijska revščina, **do podpore** temelji na jasnih, objektivnih, zanesljivih in pravočasnih podatkih, ki odražajo več razsežnosti ranljivosti. Socialno-ekonomske, energetske, podnebne, stavbne, zdravstvene in toplotne podatke o udobju bi bilo treba vključiti v oceno upravičenosti ter jih dopolniti z razčlenjenimi viri (npr. pametnimi števci ali senzorji) in lokalnimi institucionalnimi podatki. To omogoča razvoj meril za upravičenost, ki zagotavljajo celosten pristop, ki zajema celovito sliko položaja gospodinjstva. Države članice bi morale po potrebi uporabiti samodejne mehanizme upravičenosti, ki bi temeljili na izmenjavi podatkov med ustreznimi organi, da bi zmanjšale upravno breme in stigmatizacijo. Dopolnilni postopki samoidentifikacije bi morali ostati enostavni in dostopni prek več kanalov (po spletu, telefonu, pošti ali osebno).
3. Redno **pregledujejo in posodablajo merila za upravičenost** in programe podpore, da bi zagotovile, da ti ostanejo dobro ciljno usmerjeni in učinkoviti, ter preprečile zlorabo postopka. Podatke bi bilo treba redno posodabljati, da se upoštevajo spremembe dohodka, sestave gospodinjstva, zdravstvenega ali zaposlitvenega statusa ter drugih podatkov iz priporočila 2.

II. Preprečevanje odklopa

¹¹ Enostavnejša in hitrejša Evropa: Sporočilo o izvajanju in poenostavitvi (COM(2025) 47 final).

4. **Dajo prednost strukturnim, dolgoročnim ukrepom**, kot so izboljšanje energijske učinkovitosti, uvajanje energije iz obnovljivih virov, lastna poraba, souporaba energije in sodelovanje v energetskih skupnostih, ki uporabljajo pametne števec in spremljanje v realnem času. Take ukrepe po potrebi dopolnijo s ciljno usmerjeno in začasno neposredno javno podporo, vključno s ciljno usmerjeno finančno pomočjo, da bi ranljivim odjemalcem pomagale poravnati račune za energijo in preprečile odklop.
5. **Izboljšajo obveščanje in ozaveščenost odjemalcev** z zagotavljanjem jasnih smernic in usposabljanja o pravicah in obveznostih, energetski pismenosti, obračunavanju, zamenjavi dobavitelja in podpori v stiski ter s povečanjem uporabe obstoječih koristi in izboljšanjem ozaveščenosti o njih. Države članice bi morale zagotoviti ustrezno financiranje točk „vse na enem mestu“ in svetovalnih storitev, ki pomagajo gospodinjstvom z nizkimi dohodki in energijsko revnim gospodinjstvom, v skladu s smernicami Unije o storitvah celovite prenove¹².
6. **Uvedejo mehanizme zgodnjega opozarjanja za odkrivanje ranljivosti**. Države članice bi morale spodbujati dobavitelje in operaterje distribucijskih sistemov, da vzpostavijo sisteme za zgodnje prepoznavanje gospodinjstev odjemalcev, pri katerih zaradi odstopanj pri porabi ali zaostalih plačil obstaja tveganje za neplačilo. Taki sistemi bi morali pred izdajo uradnega obvestila o odklopu vzpostaviti preventiven in podporni stik, omogočiti energetsko svetovanje ali napotitev na socialno pomoč.

III. Zaščita pred odklopom

7. **Sprejmejo ustrezne zakonodajne zaščitne ukrepe**, med drugim:
 - (a) sezonsko prepoved odklopa in medicinsko utemeljene izjeme, opredeljene v skladu z nacionalnimi podnebnimi in socialnimi razmerami, ter celoletno prepoved odklopa za odjemalce, ki so iz zdravstvenih razlogov kritično odvisni od medicinske opreme na električni pogon;
 - (b) prilagojeno pomoč za odjemalce, ki so v zaostanku s plačili ali pri katerih obstaja tveganje za to, vključno z načrti plačil, podporo za upravljanje dolga in, kadar je to upravičeno, odpisom dolga ter ukrepi za omejitev pristojbin za odklop in ponovni priklop ali opustitev takih pristojbin;
 - (c) pravila, ki zagotavljajo, da do odklopa ne pride, kadar je račun formalno sporen in nerešen, kadar potekajo pogajanja o plačilnem načrtu ali kadar odjemalec upošteva dogovorjeni načrt plačil ob polnem spoštovanju pogodbenih pravic in obveznosti strank, ter
 - (d) pravila, ki zagotavljajo, da predplačilni sistemi ne nalagajo višjih tarif ali skritih stroškov ter da se neporavnani dolgovi izterjajo s sorazmernimi in pravičnimi postopki.
8. **Zagotovijo učinkovite ureditve za zasilne dobavitelje, ki zagotavljajo neprekinjeno oskrbo**, omejeno na začasno uporabo, ter samodejni in takojšnji prehod, da se preprečijo motnje v storitvah, ter pregledno komunikacijo in informacije za odjemalce, da se zagotovi, da zanje ne veljajo drage privzete stopnje

¹² PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2026/536 z dne 10. marca 2026 s praktičnimi smernicami o storitvah točk vse na enem mestu za energijsko učinkovitost in energijsko učinkovitost stavb, *UL L 536, 11.03.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj>*.

in da imajo dostop do potrebnih orodij in virov za sprejemanje informiranih odločitev o svoji oskrbi z energijo.

9. **Spodbujajo odgovorne prakse dobaviteljev** z zagotavljanjem podpore sprejetju jasnih in postopnih postopkov odklopa, razumnih rokov za obveščanje in, kadar je to tehnično izvedljivo, obdobja prilagojene minimalne oskrbe z električno energijo, ki zadostuje za kritje osnovnih potreb. Države članice bi morale tudi zagotoviti, da dobavitelji zagotavljajo prilagojeno svetovanje o pomoči pri računih za energijo in najustrežnejših ponudbah ter jasne informacije v več jezikih in prek različnih kanalov.
10. **Spodbujajo kodekse prostovoljnega sodelovanja** med dobavitelji, potrošniškimi organizacijami in operaterji distribucijskih sistemov za spodbujanje pravičnosti, preglednosti in sodelovanja pri preprečevanju odklopa.

IV. Upravljanje, spremljanje in vrednotenje

11. **Zagotavljajo usklajeno upravljanje na več ravneh**, ki vključuje nacionalne in lokalne organe, službe za socialno pomoč, dobavitelje, službe varuha človekovih pravic in potrošniške organizacije, za izmenjavo dobrih praks in usklajevanje ukrepov.
12. **Pooblastijo regulativne organe**, da spremljajo stopnje odklopa in poročajo o njih, analizirajo pritožbe ter ocenijo ustreznost rokov za obveščanje, ki jih določijo dobavitelji, in možnosti načrta plačil.
13. **Razvijejo celovite kazalnike in sisteme zbiranja podatkov**, ki zajemajo tako odklop kot samoodklop, razčlenjene po značilnostih gospodinjstva in socialno-ekonomskem statusu, spolu, etnični pripadnosti in zdravju, da se opredelijo vrzeli, oceni učinkovitost ukrepov in usmerjajo popravni ukrepi.
14. **Razmislijo o razširitvi preventivnih in zaščitnih ukrepov proti odklopu energije**, kadar je to ustrezno, tako da se ti ne bodo uporabljali le za ogrožena gospodinjstva, temveč tudi za širšo kategorijo odjemalcev, ki se lahko soočajo z izzivi v zvezi s cenovno dostopnostjo energije, kot so gospodinjstva z nizkimi dohodki, pri katerih obstaja tveganje za zaostanek s plačili ali ki se soočajo z nepričakovanimi dohodkovnimi šoki.
15. **Mobilizirajo sredstva Unije in nacionalna sredstva**. Države članice bi morale v celoti izkoristiti različne možnosti financiranja, vključno s Socialnim skladom za podnebje, za financiranje preventivnih in zaščitnih ukrepov proti odklopu energije, tudi strukturnih ukrepov, ciljno usmerjene podpore, digitalnih orodij za zgodnje ukrepanje ter usposabljanja socialnih delavcev in odjemalcev.

Zagotovijo zaščito ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, med načrtovanjem in izvajanjem postopnega opuščanja zemeljskega plina ali razgradnje distribucijskih omrežij zemeljskega plina.

I. Vzpostavitev omogočitev pravnih in političnih okvirov za nemoteno in pravično postopno opuščanje zemeljskega plina

16. Zagotovijo popoln, dosleden, pravočasen in usklajen prenos in uporabo določb členov 13, 55 in 57 Direktive (EU) 2024/1788 ter skladnost med nacionalnimi energetske in podnebni načrti, nacionalnimi načrti prenove stavb ter strategijami ogrevanja in hlajenja, da se omogoči skladen, učinkovit in pravičen razvoj elektroenergetskih, toplotnih in plinskih omrežij na vseh ravneh upravljanja.
17. Oblikujejo strategije in politike za postopno opuščanje zemeljskega plina ob upoštevanju njegovih koristi za odjemalce in družbo ter z namenom optimizacije poti odjemalcev zadevnih gospodinjstev.
18. Dajo prednost prihrankom energije, prenovi stavb in rešitvam za čisto ogrevanje kot učinkovitim ukrepom za zaščito ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki jih je prizadela energijska revščina, pred nestanovitnostjo cen energije in stroški fosilnih goriv, vključno z oblikovanjem cen ogljika.
19. Vzpostavijo celovito načrtovanje in usklajevanje med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi upravami ter vključijo vse ustrezne deležnike, vključno z energetske operaterji, nacionalnimi regulativnimi organi, potrošniškimi organizacijami, socialnimi partnerji, civilno družbo in prebivalci, v vse faze postopka postopnega opuščanja zemeljskega plina. Če take strukture obstajajo, lahko lokalne ali regionalne agencije za energijo ali podobni organi podprejo ta postopek v skladu z vlogami, ki jih imajo na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni.
20. Vsem zadevnim akterjem zagotovijo dovolj časa za načrtovanje in izvajanje postopnega opuščanja zemeljskega plina, po možnosti vsaj 10 let, zlasti v regijah, ki so močno odvisne od zemeljskega plina. Države članice bi morale dati prednost zmanjšanju povpraševanja po zemeljskem plinu, in sicer z energijsko učinkovitostjo, spodbujanjem elektrifikacije, uvajanjem čistih tehnologij, prostovoljnim odklopom in prepovedjo novih plinskih povezav, hkrati pa povečati privlačnost čistih alternativ, tudi z obdavčitvijo, postopno odpravo subvencij za fosilna goriva in ciljno usmerjenimi spodbudami za prehod na alternativne tehnologije.
21. Podpirajo individualne rešitve (kot so toplotne črpalke in sončna toplotna energija) in kolektivne sisteme (kot so učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, skupni geotermalni projekti ali projekti na področju odpadne toplote) s poudarkom na cenovni dostopnosti za gospodinjstva in regije z nizkimi dohodki.
22. Opolnomočijo občine, da postanejo glavne spodbujevalke postopkov postopnega opuščanja zemeljskega plina na lokalni ravni. Kadar je ustrezno, bi morale za občine z več kot 45 000 prebivalci uporabiti lokalne načrte ogrevanja in hlajenja, ki se zahtevajo v skladu s členom 25.6 Direktive (EU) 2023/1791, kot operativni okvir za opredelitev alternativ in podporo lokalnim skupnostim.
23. Zagotavljajo ciljno usmerjeno tehnično in upravno podporo, zlasti malim in srednjim občinam, za premagovanje upravnih in finančnih omejitev pri načrtovanju in izvajanju postopkov postopnega opuščanja zemeljskega plina. Ta podpora bi morala vključevati usposabljanje, skupno tehnično pomoč in dostop do podpornih programov EU.
24. Spodbujajo energetske skupnosti in pobude za souporabo energije z določitvijo jasnih in enostavnih pravil, zmanjšanjem upravnih stroškov in bremen ter zagotavljanjem finančnih spodbud, dostopa do tehnologije in socialne vključenosti pri sodelovanju in delitvi koristi.

25. Obravnavajo vprašanje ločenih spodbud za najemna stanovanja z uskladitvijo interesov najemodajalcev in najemnikov z regulativnimi ukrepi, ciljno usmerjenimi finančnimi orodji in spodbudami za prenavo.
26. Odpravijo ovire za prenavo večstanovanjskih stavb z olajšanjem dostopa do financiranja in odločanja za strukture solastništva. Spodbujajo celovito ali četrtno prenavo, da se doseže ekonomija obsega ter izboljšata cenovna dostopnost in udobje.
27. Zagotovijo skladnost med opredelitvama „ranljivih odjemalcev“ in „energijske revščine“ v sektorjih plina in električne energije, pri čemer upoštevajo nacionalne socialne in stanovanjske politike.
28. Zagotovijo, da so ranljivi in energetske revni odjemalci, ki bodo še vedno priključeni na plinsko omrežje, zaščiteni pred pretiranim zvišanjem tarif. V ta namen je treba zagotoviti, da so nacionalni regulativni organi pooblaščen za oblikovanje smernic za izvajanje strukturnega pristopa k amortizaciji opredmetenih osnovnih sredstev, ki so bila razgrajena pred koncem njihovega prvotno predvidenega življenjskega cikla, in za določanje ustreznih tarif.

II. Okrepitev sodelovanja in opolnomočenja odjemalcev

29. Zagotovijo zgodnjo, pregledno in vključujočo komunikacijo z gospodinjstvi v zvezi s postopnim opuščanjem zemeljskega plina. Strategije obveščanja in sodelovanja bi morale biti prilagojene različnim družbenim in dohodkovnim skupinam, zlasti ranljivim in energijsko revnim odjemalcem.
30. Vsaj deset let vnaprej obvestijo o odločitvah o postopnem opuščanju na lokalni in regionalni ravni ter zagotovijo predvidljiv časovni načrt s ključnimi mejniki, kot so prepoved novega priklopa, postopno opuščanje subvencij in razgradnja omrežja.
31. Gospodinjstvom zagotovijo jasne in dostopne informacije o razlogih, rokih, pravicah in obveznostih, podpornih ukrepih in koristih prehoda, kot so nižji računi za energijo, bolj zdravi in udobnejši domovi, večja energetska varnost in blažitev podnebnih sprememb.
32. Zagotovijo, da so gospodinjstva obveščena o vseh izvedljivih energijskih alternativah, vključno z morebitno vlogo plina iz obnovljivih virov, rešitvami za kolektivno ogrevanje in načini elektrifikacije, ter o koristih energijske učinkovitosti.
33. Okrepijo točke „vse na enem mestu“, opredeljene v direktivah (EU) 2023/1791 in (EU) 2024/1275, da bodo delovale kot osrednje kontaktne točke za gospodinjstva za zagotavljanje posebnega strokovnega znanja in ciljno usmerjene podpore v zvezi s postopnim opuščanjem zemeljskega plina, vključno z razpoložljivo finančno podporo ter možnostmi čistega ogrevanja in hlajenja.
34. Oblikujejo strategije za postopno opuščanje zemeljskega plina, ki združujejo izboljšave energijske učinkovitosti in uvajanje čistih tehnologij. Države članice bi morale dati prednost tudi podpori ranljivim gospodinjstvom in gospodinjstvom z nizkimi dohodki z nepovratnimi sredstvi, pristopi, ki presegajo nepovratna sredstva, pametnim financiranjem, posojili z nizkimi obrestnimi merami in različnimi ciljno usmerjenimi programi podpore za čiste tehnologije, povezanimi z dohodkovnimi ali socialnimi kazalniki, da se zagotovita pravičnost in socialna pravičnost.

III. Nadaljnje spremljanje

35. V okviru celovite ocene načrtov za ogrevanje in hlajenje, ki jo pripravijo države članice, ter nacionalnih strategij prenove stavb, vsebovanih v načrtih, ki temeljijo na lokalnih načrtih za ogrevanje in hlajenje, poročajo o napredku, doseženem pri pripravi in izvajanju nacionalnih, regionalnih in/ali lokalnih načrtov za postopno opuščanje zemeljskega plina ter pri nadaljnjem ukrepanju na podlagi tega priporočila, in sicer s posodobitvijo nacionalnih podnebnih in energetskega načrtov.
36. Izmenjujejo dobre prakse in podatke o socialnih učinkih, cenovni dostopnosti in varstvu potrošnikov prek pobud, ki jih podpira Unija, tj. Evropsko svetovalno vozlišče za energijsko revščino (EPAH) in Konvencija županov.
37. Uporabijo obstoječe platforme Unije, kot sta EPAH in prihodnji skupni evropski energetski podatkovni prostor, za podporo spremljanju, zagotavljanje preglednosti in izmenjavo primerljivih podatkov o socialnih in energetskih učinkih.
38. Sodelujejo s Komisijo, regulativnimi organi in deležniki civilne družbe, da se zagotovi dosleden, pravičen in vključujoč pristop po vsej Uniji.

V Bruslju, 30.4.2026

Za Komisijo
Dan JØRGENSEN
Član Komisije

